

О.О. Таранець, IV курс, гр. ЕП-37к, ФЕМ
Науковий керівник – асистент А.А.Корнійчук
Житомирський державний технологічний університет

СУТНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах господарювання підприємства повинні адекватно реагувати на ринкові зміни. У зв'язку з цим, необхідно нарощувати обсяги виробництва, раціонально використовувати трудові, виробничі та матеріальні ресурси, враховуючи нові суспільні потреби та найважливіші їхні чинники, а також забезпечувати динамізм власного фінансового потенціалу. Внаслідок цього набувають актуальності проблеми: дослідження теоретичних, методичних і практичних аспектів управління фінансовим потенціалом підприємства; використання прогресивних методів господарського маневрування фінансовими ресурсами підприємства на основі законів ринкової економіки; вдосконалення методів вимірювання й обґрунтування оцінки фінансового потенціалу підприємства. Вирішення цих проблем обумовлює впровадження ефективної системи управління фінансовим потенціалом підприємств, що неможливо без розробки принципово нових підходів до визначення ролі й місця управління фінансовим потенціалом в умовах невизначеності та динамічності зовнішнього економічного середовища.

В економічній науці відсутнє чітке трактування терміна «фінансовий потенціал». Орієнтуючись на розуміння базового поняття «потенціал» як прихованої можливості, здатності, сили, що може проявитися за певних умов, або, як сукупності всіх наявних засобів, можливостей, продуктивних сил і т. ін., що можуть бути використані в якій-небудь галузі, ділянці, сфері для вирішення якого-небудь завдання, досягнення певної мети, окремі автори пропонують своє бачення економічного змісту «фінансового потенціалу підприємства».

Так, В. В. Ковальов і Віт. В. Ковальов вважають, що фінансовий потенціал — це характеристика фінансового становища та фінансових можливостей підприємства. Кількісно фінансовий потенціал характеризується показниками ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, внутрішньофімової ефективності, прибутковості, рентабельності та інвестиційної привабливості фірми.

М.І. Баканов і А.Д. Шеремет вважають, що оцінка майбутнього потенціалу підприємства разом з оцінкою його минулої діяльності та фінансового стану на момент такої оцінки є цільовими завданнями фінансового аналізу. І знову, як і в попередньому визначенні, фінансовий потенціал зводиться до предмета фінансового аналізу. Такий підхід, на наш погляд, дещо обмежений, оскільки розмиває контури й параметри кількісного визначення фінансового потенціалу.

Ширше трактування фінансового потенціалу пропонує О.В. Соколов. Він вважає, що фінансовий потенціал — це наявність фінансових можливостей підприємства для інвестування коштів у поточну діяльність, перспективний розвиток і нарощування його виробничого потенціалу.

Узагальнення наведених визначень свідчить, що їхнім спільним знаменником є певна сукупність фінансових можливостей. У широкому розумінні термін «можливість» трактується як наявність умов, сприятливих для чого-небудь, обставин, які допомагають чомусь. У нашому розумінні, стосовно фінансової діяльності підприємства можливості представлені рівнем доступу до різних джерел формування фінансових ресурсів і спроможністю генерувати позитивні чисті грошові потоки в обсягах, які достатні для відшкодування використаних фінансових ресурсів і витрат на їх залучення.

Виходячи з цього, фінансовий потенціал підприємства визначаємо як якісну характеристику його фінансового стану, виражену спроможністю генерувати певний обсяг грошових потоків, достатній для реалізації передбачених його економічною стратегією, програм і заходів, а також відшкодування використаних (залучених за рахунок усіх джерел) фінансових ресурсів і витрат на їх залучення, не погіршуючи при цьому фінансову стійкість.

На сьогодні в умовах реструктуризації підприємств, важливим є аналіз фінансових потоків, пошук вигідних джерел фінансування і інвестування, забезпечення фінансової рівноваги дебіторської і кредиторської заборгованості, ефективна податкова і облікова політика. Виходячи з цього, система управління фінансовим потенціалом підприємства визначається як цілеспрямований управлінський вплив на фінансові ресурси з метою отримання економічної вигоди і безперервної його життєдіяльності.

Головною задачею управління фінансовим потенціалом підприємства є оптимізація фінансових потоків з метою максимального збільшення позитивного фінансового результату. Від стану фінансового потенціалу і ефективності його використання підприємствами залежить економічне і фінансове благополуччя не лише самих господарюючих суб'єктів, але й держави і суспільства в цілому.

Передумовою здійснення управління фінансовим потенціалом виступає фінансовий аналіз, головним завданням якого є зниження неминучої невизначеності, пов'язаної з прийняттям майбутніх економічних рішень. Фінансовий аналіз є інструментом управління фінансовим потенціалом підприємства у

довгостроковому та короткостроковому періоді, доцільності прийняття економічних рішень, реалізації інвестицій.

До основних завдань управління фінансовим потенціалом підприємства можна віднести: мобілізація фінансових ресурсів, необхідних для підтримки нормального виробничого циклу, передбаченого планом; пошук шляхів максимізації прибутку, підвищення рентабельності; своєчасне виконання зобов'язань перед фінансово-кредитними установами, бюджетом та державними цільовими фондами, перед постачальниками та працівниками підприємства; контроль за ефективним, раціональним та цільовим використанням наявних фінансових ресурсів підприємства тощо.

Для виконання цих завдань підприємство повинно розробляти стратегії управління фінансовим потенціалом. По суті стратегію управління фінансовим потенціалом слід визначати як систему цілей і перспективних дій на основі створення і реалізації підходів і інструментів фінансового менеджменту. Дана система є сукупністю планів отримання, накопичення і розподілу фінансових ресурсів.

Механізм формування стратегії управління фінансовим потенціалом підприємства можна розділити на ряд етапів:

1) аналіз і виділення з мети підприємства пріоритетів формуванні стратегії управління фінансовим потенціалом;

2) розробка конкретної мети (базуються на аналізі і прогнозі фінансово-економічного стану зовнішнього середовища; аналізі внутрішнього середовища підприємства; виявленні сильних і слабих сторін, зокрема, сильними сторонами є: стабільний приріст об'єму продажів і прибутковості, додатковий грошовий потік; слабкими сторонами – зниження рентабельності; загрози – втрата капіталу, інвестованого в дочірні підприємства, ознаки загальноекономічної депресії;

3) адаптація до зовнішнього середовища;

4) визначення основних напрямів формування, розподілу ресурсів, і пошук нових джерел фінансування;

5) формування елементів стратегії управління фінансовим потенціалом (планування і контроль фінансових потоків і ресурсів, організаційно-правове оформлення, вибір фінансових інструментів, аналіз і оцінка фінансових ризиків, формування програми життєдіяльності підприємства, податкове планування);

6) розробка стратегії управління фінансовим потенціалом в конкретних фінансових програмних документах і стратегічних планах;

7) реалізація стратегії управління фінансовим потенціалом;

8) аналіз і контроль стратегії управління фінансовим потенціалом. Використання результатів аналізу для конкретизації стратегічних напрямків розвитку підприємства.

Підводячи підсумок, можна стверджувати, що фінансовий потенціал формує ключові напрями розвитку та ефективні інструменти перспективного управління усією фінансовою діяльністю і відповідає за ефективне забезпечення руху грошових потоків від одних господарюючих суб'єктів до інших. Фінансовий менеджмент повинен при плануванні фінансових потоків використовувати весь доступний інструментарій, у тому числі орієнтацію на внутрішні і зовнішні позикові джерела фінансування. Для цього підприємство повинно розробляти і ефективно застосовувати відповідні інструменти фінансування.